

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref
14/463-

Dato
22.01.2015

Statsbudsjettet 2015 - Tildelingsbrev under kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking, fra Klima- og miljødepartementet til Norges forskningsråd

Innholdsfortegnelse

<i>Kap. 1</i>	<i>Innledning</i>	<i>1</i>
<i>Kap. 2</i>	<i>Mål for Norges forskningsråd</i>	<i>2</i>
<i>Kap 2.1</i>	<i>Sektorpolitiske prioriteringer</i>	<i>2</i>
<i>Kap. 3</i>	<i>Budsjetttildelinger og fullmakter for 2015</i>	<i>4</i>
<i>Kap. 4</i>	<i>Oppdrag fra departementene</i>	<i>9</i>
<i>Kap. 5</i>	<i>Krav til rapportering</i>	<i>9</i>
<i>Kap. 6</i>	<i>Planlagte styringsmøter</i>	<i>10</i>

Kap. 1 Innledning

Vi viser til Prop. 1S (2014-2015) og vedtatt budsjett 2015 som Stortingens behandlet og vedtok 05.12.2014.

Klima- og miljødepartementet stiller 372,983 mill. kroner til rådighet for Norges Forskningsråd (i 1000 kr) for 2015.

Vi viser i tillegg til tildelingsbrevet som Kunnskapsdepartementet sender som etatsstyrende departement

Kap. 2 Mål for Norges forskningsråd

Vi viser til KDs brev til Forskningsrådet som omtaler regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer samt MRS-målene som regjeringen har fastsatt for Norges forskningsråd (jf. kap 2 og kap 3 i KDs tildelingsbrev).

1.1.1 Kap 2.1 Sektorpolitiske prioriteringer

Følgende MRS mål er særdeles relevant for KLD:

- Møte store samfunnsutfordringer

Følgende MRS mål er også viktige:

- Økt vitenskapelig kvalitet
- Et velfungerende forskningssystem
- God rådgivning

Prioriteringene i miljøpolitikken for 2015 og føringene for framskaffelse av bedre kunnskapsgrunnlag, herunder forskning, framgår av Prop. 1 S (2014-2015). I tillegg gir Regjeringserklæringen og dokumentet "Miljøvernforvaltningens prioriterte forskningsbehov 2010-2015" viktige føringer for forskning på miljøområdet. Departementet er nå inne i en prosess med oppdatering av dokumentet "Miljøforvaltningens prioriterte forskningsbehov" hvor det legges opp til ferdigstillelse sommeren 2015.

I langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (2015-2024) som ble lagt frem i oktober 2014 har regjeringen tre overordnede mål:

- Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne
- Løse store samfunnsutfordringer
- Utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet

Disse målene er konsistente med målene forskningsmeldingene Meld. St. nr 30 (2008-2009) *Klima for forskning* og Meld.St. 18 (2012-2013) *Lange linjer – kunnskap gir muligheter*, men utdyper og prioriterer i sterkere grad hvilke områder innsatsen styrkes på. I tillegg kobles prioriteringene for forskning og høyere utdanning tettere sammen. Planen løfter frem følgende seks langsiktige prioriteringer for forsterket innsats som skal bidra til å nå målene i langtidsplanen:

- Hav
- Klima, miljø og miljøvennlig energi
- Muliggjørende teknologier
- Fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester
- Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv
- Verdensledende fagmiljøer

Klima- og miljødepartementet vil spesielt trekke frem følgende innsatsområder innunder prioriteringen Klima, miljø og miljøvennlig energi som norsk forskningspolitikk skal bidra til:

- omstilling til lavutslippssamfunnet
- bedre forståelse av klimaendringene og god tilpasning til dem
- en miljøtilpasset samfunnsutvikling

Følgende generelle føringer gjelder også:

- Forskningsrådet skal medvirke til at sektorenes ansvar for forskning på miljøeffekter av sektorens egne aktiviteter blir godt ivaretatt. Dette inkluderer at det sikres et godt kunnskapsgrunnlag om miljøeffekter av all næringsvirksomhet og drift, inkludert forskning på miljøeffekter av næringsdrift basert på levende ressurser.
- Forskningsrådet skal sikre god sektorintegrasjon av forskning knyttet til klima, ivaretagelse av naturens mangfold, kulturminner og kulturmiljøer samt miljøgifter.
- Forskningsrådet skal bidra til at forskningsbehovene innen miljø, spesielt klima, naturmangfold, kulturarv samt miljøgifter, blir tilstrekkelig ivaretatt i arbeidsprogrammene under Horisont 2020
- Det skal sikres et godt samspill mellom nasjonale og internasjonale programmer, og relevante nasjonale programmer bør vurdere bruk av bl.a. stimuleringsmidler, posisjoneringsmidler for å øke deltakelsen i EUs rammeprogram.
- Det skal tilrettelegges for godt samarbeid mellom nasjonale programmer og relevante felleseuropeiske forskningsprogrammer (JPIer).
- Forskningsrådet skal fortsatt legge til rette for at miljøteknologi blir en integrert del av den innovasjonsrettede forskning bl.a. for å møte de store globale utfordringene knyttet til klima og miljø, samt med arbeidet med utvikling av grønn økonomi.

Kap. 3 Budsjetttildelinger og fullmakter for 2015

Klima- og miljødepartementet stiller følgende beløp til rådighet for Norges Forskningsråd (i 1000 kr) for 2015:

Kap./post	Kapittel- og postnavn	Tildeling
1410.50	Basisbevilgninger til miljøinstituttene	167 647
1410.51	Forskningsprogrammer m.m. Fordelt på resultatområder: Res.omr. 1 "Naturmangfold" - Underområde "Hav og kyst" 19 350 - Underområde "Elver og sjøer" 11 000 - Underområde Skoger, fjell, våtmarker og kulturlandskap 19 350 Res.omr. 2 "Kulturminner og kulturmiljø" 10 850 Res.omr. 3 "Friluftsliv" 1 000 Res.omr. 4 "Forurensning" - Underområde "Giftfritt miljø" 15 850 - Underområde "Ren luft" 7 100 Res.omr. 5 "Klima" 83 258 Res.omr. 6 "Polarområdene" 3 200 Internasjonalt samarbeid og tverrgående virkemidler 27 618	198 576
1410.53	Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning	6 760
	Totalt	372 983

Midlene overføres månedlig med 31,08 mill. kroner til konto nummer 8276 01 00168.

Dersom Forskningsrådet ønsker å foreta vesentlige endringer i forhold til spesifiseringene i tildelingsbrevet, må dette tas opp med departementet på forhånd.

Midler over kap 1410. 50 "Basisbevilgninger til miljøinstituttene" omfatter grunnbevilgningen til fordelingsarena for miljøinstituttene, som inkluderer:

- CICERO – Senter for klimaforskning
- Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR)
- Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
- Norsk institutt for luftforskning (NILU)
- Norsk institutt for naturforskning (NINA)
- Norsk institutt for vannforskning (NIVA)
- Transportøkonomisk institutt (TØI)
- Nansensenteret (NERSC – Nansen Environmental and Remote Sensing Center)

Midlene omfatter også strategiske instituttsatsinger (SISer) til CICERO, NIKU, NILU, NINA, NIVA, Nansensenteret, og Bioforsk Jord og miljø. (Bioforsk tilhører fordelingsarena for primærnæringsinstitutter hvor Landbruks- og matdepartementet har finansieringsansvaret for grunnbevilgningen) I 2015 skal 5% av grunnbevilgningen bli omfordelt etter resultatindikatorer, og ordningen med strategiske institutt satsinger skal utgjøre inntil 40% av basisbevilgningen.

Midler over kap 1410.53 "Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning" skal dekke norsk medlemskap i "International Institute for Applied System Analysis", (IIASA). Den samlede kontingenten, som dekkes av Kunnskapsdepartementet og Klima- og miljødepartementet, overføres Forskningsrådet som ivaretar det norske medlemskapet.

Midlene over kap 1410.51 er fordelt på de 6 resultatområder miljøpolitikken er delt inn i. Tidligere virkemiddelbaserte resultatområder som "Internasjonalt samarbeid" og "Andre virkemidler" er løftet ut av resultatområdestrukturen og framgår som tverrgående innsatsområder i Klima- og miljødepartementets budsjettproposisjon for 2015. Resultatområdene er:

1. Naturmangfold
2. Kulturminner og kulturmiljø
3. Friluftsliv
4. Forurensning
5. Klima
6. Polarområdene

I tabellen over ligger en grovfordeling av midlene på resultatområdene. Departementet ønsker dialog med Forskningsrådet frem mot endelig tildelingsbrev for å optimalisere fordelingen av midler.

Føringer og spesifiseringer for bevilgningen på kap. 1410 post 51 i 2015:

Resultatområde 1 "Naturmangfold"

Generelle føringer:

- Forskningsrådet skal legge til rette for forskning på økosystemfunksjon og økologisk tilstand som grunnlag for velfungerende økosystemer som leverer økosystemtjenester over tid – også med et endret klima og tilpasning til dette.
- Forskningsrådet skal legge til rette for forskning på påvirkningsfaktorer på natur og på virkemidler og tiltak som reduserer slik påvirkning. Langsiktige miljøeffekter av fremmede organismer, og samspillet og den samlede belastningen av ulike påvirkninger, inngår i dette.
- Forskningsrådet skal legge til rette for tverrfaglig forskning for utvikling av metodikk for å kvantifisere og beskrive verdier av naturmangfold og økosystemtjenester.
- Forskningsrådet skal legge til rette for forskning som er nødvendig for å kunne hindre at natur blir utryddet og for å bedre utviklingen til truet natur.
- Forskningsrådet skal bidra til å sette norsk naturmangfolds-forskning i et internasjonalt perspektiv.
- Forskningsrådet skal legge til rette for forskning som er nødvendig for oppfølging av vannforskriften, herunder utviklingen av verktøy og modeller for å styrke beslutningsgrunnlaget.

- Forskningsrådet skal legge til rette for forskning som er nødvendig for helhetlig havforvaltning.
- Forskningsrådet skal legge til rette for forskning på klima og naturmangfold, både effekter av klimaendringer og økosystemenes bidrag til forebygging og demping av virkningene av klimaendringer.
- Forskningsrådet skal legge til rette for klassifisering av kystvann, forskning på vill anadrom laksefisk og rovvilt.

Budsjettmessige føringer:

- Forskning knyttet til de tre første kulepunktene skal vektlegges særlig.

Resultatområde 2 "Kulturminner og kulturmiljø"

Generelle føringer:

- Forskningsrådet skal legge til rette for forskning som støtter opp under målene i kulturminnepolitikken og som får fram kunnskap om hvilke virkemidler som best og mest målrettet kan bidra til å sikre at kulturminner og kulturmiljøer blir tatt i bruk og tatt vare på i et langsiktig perspektiv.
- Det skal fremskaffes kunnskap om hvordan man kan oppnå verdiskaping i bred forstand gjennom å ta kulturarven aktivt i bruk for stedsutvikling av attraktive lokalsamfunn, og som grunnlag for næringsutvikling .
- Forskning på kulturminner må også sees i et klimaperspektiv.

Budsjettmessige føringer:

- Den styrkede bevilgningen (på 2,5 mill. kroner) fra 2014 under Miljø2015 skal videreføres til nasjonal forskning knyttet til den første generelle føringen under dette resultatområdet.

Resultatområde 3. "Friluftsliv":

Generelle føringer:

- Forskningsrådet skal legge til rette for forskning som støtter opp under målene i friluftspolitikken og som får frem kunnskap om hvilke virkemidler som best og mest målrettet kan bidra til å sikre at friluftslivsdeltakelsen opprettholdes og økes.

Resultatområde 4. "Forurensning":

Generelle føringer:

- Forskningsrådet skal bidra til at vi kan følge med i utviklingen og trusselen som forurensningen har på mennesker og miljø.

- Forskningen skal gi ny kunnskap som kan brukes for å bidra til en streng regulering av de verste stoffene; nasjonalt, i EU og globalt.
- Forskningen skal bidra til å øke kunnskapen om tiltak mot lokal grenseoverskridende luftforurensning.
- Forskningsrådet skal bidra til kunnskap for å kunne iverksette kostnadseffektive virkemidler og tiltak for å redusere vegtrafikkstøy ved kilden

Budsjettmessige føringer:

- Ved nye utlysninger skal forskning på "nye" persistente, bioakkumulerende og toksiske stoffer prioriteres, likeledes forskning på stoffer som har hormonforstyrrende effekter-, forskning på mulig helse- og miljøeffekter ved bruk av nanomaterialer, samvirkeeffekter mellom ulike helse- og miljøfarlige kjemikalier og radioaktive stoffer, og mulig spredning av miljøgifter via mikroplast.
- Forskning på samvirkeeffekter av miljøgifter og klima skal også prioriteres ved nye utlysninger.
- Forskning på hele prosessen, fra utvikling av metoder for påvisning av nye miljøgifter, til spredning og effekter av disse er viktig.
- Avfallsforskning skal videreføres med 1 mill. kroner.

Resultatområde 5 "Klima":

Generelle føringer:

- Forskningsrådet skal innrette forskningsinnsatsen i Klimaforsk og andre relevante forskningsprogrammer for å bidra i overgangen til lavutslippssamfunnet.
- Det er ventet vekst i og rundt de store byene i Norge og det er behov for kunnskap om hvordan myndighetene best kan legge til rette for en fremtidsrettet og moderne byutvikling med klima- og miljøvennlig transport og mer effektiv energibruk.
- Forskningsrådet skal fremme kunnskap om næringslivet som en pådriver i omstillingen til lavutslippssamfunnet, hvordan omstillingsprosessene kan stimuleres, og om samspillet mellom næringsliv, arbeidsliv og myndigheter. Ressursutnyttelse, utvikling av miljøteknologi og miljøvennlig energiteknologi og nye produksjonsmetoder i industrien er viktige kunnskapsområder.
- Forskningsrådet skal fremme kunnskap om samspillet mellom klimapolitikken og andre viktige samfunns mål, samt utvikling av metodikk og verktøy som kan bidra til å belyse slike sammenhenger. Det er behov for en bedre forståelse av hvilke samfunnsmessige gevinster og muligheter som ligger i lavutslippsutvikling, og mer innsikt i det økonomiske grunnlaget. Det er også ønskelig med en systematisk tilnærming til effekten av klimavirkemidler og tiltak både for utslippsreduksjoner og tilpasning.

- Forskningsrådet skal også innrette forskningsinnsatsen mot hva Norge kan gjøre for å tilpasse seg og bli mindre sårbar for klimaendringene. Det er behov for økt kunnskap om konsekvenser av klimaendringer for natur og samfunn og om økonomiske konsekvenser av klimaendringene, samt kost-nyttevurderinger ved tilpasning til klimaendringene.
- Forskningsrådet skal fremme kunnskap om sammenhengen mellom klima og kritiske økosystemtjenester generelt, herunder knyttet til matproduksjon og vannforsyning. Det er videre behov for kunnskap om økosystemers betydning i forhold til vannregulering, herunder flom, overvann, skred og erosjon.
- Forskningsrådet skal fremme kunnskap om ivaretaking av karbonlagre i naturlige økosystemer, som for eksempel gammel skog og våtmark, samt kunnskap om forvaltning som hindrer karbonutslipp fra slike lagre.
- Forskningsrådet skal fremskaffe kunnskap for å forbedre modeller og minske usikkerheten i klimaeffekten av aerosoler. Dette gjelder spesielt indirekte effekter, minske usikkerheter i metodikk og data. Det bør dessuten forskes videre på en rekke problemstillinger knyttet til svart karbon i atmosfæren.
- Forskningsrådet skal styrke arbeidet med å frembringe ny kunnskap om kortlivede klimadrivere.

Budsjettmessige føringer:

- Forskningsrådet skal prioritere forskning som kan bidra i overgangen til lavutslippssamfunnet, herunder hvordan myndighetene best kan legge til rette for en fremtidsrettet og moderne byutvikling med klima- og miljøvennlig transport og mer effektiv energibruk.
- Forskningsrådet skal søke å støtte oppunder utviklingen av klimatjenester. I 2015 skal minst 5 millioner kroner avsettes til en målrettet forskningsbasert utvikling av klimatjenester i Norge. Arbeidet med regional nedskalering av klimaframskrivninger er et viktig grunnlag for lokale klimaframskrivninger og skal styrkes.

Resultatområde 6 "Polarområdene":

Generelle føringer:

- Forskningsrådet skal legge til rette for økt kunnskap om klima og miljø som grunnlag for forvaltning, klimatilpasning og samfunnsplanlegging i nord. Inntil 2 millioner kroner skal nyttes til å styrke norsk antarktiskforskning, og sees i sammenheng med NARE-midlene (Norwegian Antarctic Research Expeditions) der NFR utlyser og evaluerer søknadene på vegne av Norsk Polarinstitut.
- Forskningsrådet skal sikre et samarbeid om bruk av forskningsinfrastruktur og internasjonalt forskningssamarbeid i Ny Ålesund, både relatert til nordområdesatsing og relatert til klimaforskning.

”Internasjonalt samarbeid og tverrgående virkemidler”:

Generelle føringer:

- Forskningsrådet skal legge til rette for utvikling og videreutvikling av metoder og prosjekter for å synliggjøre hvilke verdier og nytte miljøressursene representerer, herunder det økonomiske tapet ved ikke å bevare miljøet.
- Forskningsrådet skal bidra til forskning knyttet til utvikling av grønn økonomi og virkemidler for å stimulere en slik utvikling i tråd med det arbeidet som gjøres internasjonalt gjennom OECD, UNEP, Verdensbanken mfl (Green Growth Knowledge Plattform).
- Forskningsrådet skal bidra til å belyse hvordan nordisk miljøsamarbeid bidrar til å påvirke utvikling av miljøregelverket i EU og arbeidet med globale miljøkonvensjoner.
- Forskningen skal bidra til målsettinger, strategier og tiltak for nasjonal samordning av miljødata.
- Forskningsrådet skal støtte opp om arbeidet som skjer gjennom det internasjonale Ressurspanelet for å fremme ressurseffektivitet, eco-innovation og bidra til ”decoupling” mellom økonomisk vekst, ressursbruk og miljøeffekter.

Budsjettmessige føringer:

- Forskning om mekanismene bak forbruk og om forholdet mellom holdningsdannelse, holdning og handling under ulike betingelser, samt kunnskap om hvilke vilkår miljøvennlige produkter har sett i forhold til andre produkter skal videreføres på minst samme nivå som i 2014.
- Merutgiftene for oppfølging av arbeidet med de felleseuropeiske forskningsprogrammer (Joint Programming Initiatives, JPIs) som Klima- og miljødepartementet har oppfølgingsansvaret for sammen med Forskningsrådet skal videreføres.

Kap. 4 Oppdrag fra departementene

KLD har ingen særskilte oppdrag til Forskningsrådet det kommende året.

Kap. 5 Krav til rapportering

KLD har ingen særskilte rapporteringskrav til Forskningsrådet i 2015.

Kap. 6 Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde et styringsmøte våren 2015 for å diskutere årsrapport 2014, Forskningsrådets vedtatte budsjett 2015, samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2016. Det vil videre bli avholdt et styringsmøte på høsten. Departementet vil komme tilbake til dagsorden og dato for møtene på et senere tidspunkt.

Med hilsen

Lene Lyngby (e.f.)
ekspedisjonssjef

Odd Frøyen
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:

Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0032	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Nærings- og fiskeridepartementet	Postboks 8090 Dep	0030	OSLO
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Postboks 8112 Dep	0030	OSLO
Helse- og omsorgsdepartementet	Postboks 8011 Dep	0030	OSLO
Samferdselsdepartementet	Postboks 8010 Dep	0030	OSLO
Utenriksdepartementet	Postboks 8114 Dep	0032	OSLO
Finansdepartementet	Postboks 8008 Dep	0030	OSLO
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Riksantikvaren	Postboks 8196 Dep	0034	OSLO
Norsk polarinstitutt	Framsenteret	9296	TROMSØ
Statens strålevern	Postboks 55	1332	ØSTERÅS
CICERO Senter for klimaforskning	Postboks 1129 Blindern	0318	OSLO
Norsk institutt for luftforskning	Postboks 100	2027	KJELLER
Norsk Institutt for naturforskning	Postboks 5685 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Norsk institutt for kulturminneforskning	Postboks 736 Sentrum	0105	OSLO
Norsk institutt for vannforskning	Gaustadalleen 21	0349	OSLO
Bioforsk	Fredrik A. Dahls vei 20	1430	ÅS

Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Transportøkonomisk institutt	Gaustadalleen 21	0349	OSLO
Nansen environmental and remote sensing center	Thormøhlsgaten 47	5006	BERGEN
Norsk institutt for by- og regionforskning	Gaustadalléen 21	0349	OSLO